

**Wykorzystanie środków Europejskiego
Funduszu Społecznego we wdrażaniu zmian
w mieście Maków Mazowiecki**

Karta opisu dobrej praktyki

Małgorzata GOS

Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna

Dorota Jastrzębska

Redakcja językowa, korekta, przygotowanie do publikacji

Agnieszka Cieślak

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons

[Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC)

Publikacja powstała w ramach projektu „Wsparcie kadry jednostek samorząd terytorialnego w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów – II etap”

Projekt pozakonkursowy o charakterze koncepcyjnym współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowany w partnerstwie ze Związkiem Miast Polskich, w ramach Osi Priorytetowej II, Działania 2.10, Program Operacyjny WIEDZA – EDUKACJA – ROZWÓJ na lata 2014–2020

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Spis treści

I.	Opis dobrej praktyki.....	4
1.	Charakterystyka lokalnego systemu.....	4
2.	Problem, który był powodem wdrożenia innowacji	5
3.	Na czym polega zastosowane rozwiązanie?	5
4.	Kto, kiedy i co zrobił?	5
5.	Jakie efekty osiągnięto?	5
6.	Ile to kosztowało?	5
7.	Dlaczego warto promować to rozwiązanie?	7
8.	Zalecenia dotyczące replikacji	8
II.	Dane kontaktowe osoby, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania.....	8
III.	Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją	9

1. Typ jednostki samorządu terytorialnego (JST): gmina miejska
2. Nazwa JST: miasto Maków Mazowiecki
3. Liczba mieszkańców: 9464
4. Obszar tematyczny: proces wdrożenia planu rozwoju oświaty lub planu wspomagania szkół/placówek w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów (innowacyjne działania podjęte w ramach realizacji planu)

I. Opis dobrej praktyki

1. Charakterystyka lokalnego systemu

Maków Mazowiecki jest małym miastem, w którym funkcjonują 2 szkoły podstawowe, w których w roku szkolnym 2018/2019 uczyło się 1148 uczniów. Funkcjonują tu również 3 przedszkola samorządowe z 414 dziećmi i 2 przedszkola niepubliczne, gdzie uczęszcza 77 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. W sumie makowskie placówki uczą i sprawują opiekę nad 1639 uczniami.

W latach 2017–2018 przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim wzięli udział w pilotażu programów szkoleniowo-doradczych dla jednostek samorządu terytorialnego w projekcie „Wsparcie kadry jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu oświatą, ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów – I etap”. Rezultatem udziału w pilotażu było opracowanie *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomagania placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020*.

W trakcie trwania pilotażu przeprowadzono diagnozę potrzeb oraz problemów makowskiej oświaty. Analiza dokumentacji szkół, wniosków i rekomendacji z raportu ewaluacji zewnętrznej, ankiet przeprowadzonych wśród rodziców i uczniów oraz spotkań dialogowych, w których uczestniczyli dyrektorzy szkół, rady pedagogiczne, rady rodziców, uczniowie, przedstawiciele poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz inni interesariusze makowskich placówek, wskazały, jakie powinny być priorytety polityki oświatowej na najbliższe lata. Wnioski wyciągnięte przez nauczycieli, uczniów i rodziców umożliwiły opracowanie *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomagania placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020*, którego celem głównym jest **doskonalenie jakości pracy placówek oświatowych poprzez organizację procesów edukacyjnych sprzyjających uczeniu się oraz integrację środowiska lokalnego na rzecz oświaty**. Szczególny nacisk położono na wdrażanie procesowego wspomagania w obydwóch szkołach podstawowych funkcjonujących w mieście, ukierunkowanego na rozwój kompetencji kluczowych oraz na podjęcie zorganizowanych działań sprzyjających rozwojowi uczniów zdolnych. Nie zapomniano również o uczniach, którzy potrzebują wsparcia w realizacji podstawy programowej i opanowaniu materiału z zakresu danego etapu edukacyjnego.

Wdrażanie przygotowanego *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomagania placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020* wymagało zabezpieczenia środków finansowych na ten cel.

2. Problem, który był powodem wdrożenia innowacji

Maków Mazowiecki ma mniej niż 10 tysięcy mieszkańców, rozwija się jednak stosunkowo szybko: realizowane są liczne inwestycje, rozwija się infrastruktura miejska. W związku z tym zabezpieczenie w budżecie dodatkowych środków finansowych na wdrożenie opracowanej strategii rozwoju oświaty było bardzo trudne.

Rozważano nawet przesunięcie realizacji strategii oświatowej na późniejszy termin lub powolną realizację tylko niektórych elementów opracowanego planu.

3. Na czym polega zastosowane rozwiązanie?

Rozwiązaniem problemu okazała się możliwość pozyskania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej RPO WM 2014–2020 działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna. Opracowano projekt „Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki”, dzięki któremu pozyskano 726 002,50 zł na rozwój szkół podstawowych prowadzonych przez miasto, co stanowi 91,56 % wartości całego projektu, tj. 792 962,50 zł. Różnicę stanowi wkład własny w wysokości 66 960,00 zł w postaci użyczenia przez szkoły sal lekcyjnych na potrzeby projektu.

Wniosek o dofinansowanie przygotowano w taki sposób, aby realizacja projektu zapoczątkowała wprowadzanie w lokalnej oświacie zmian zapisanych w lokalnym planie strategicznego rozwoju oświaty.

4. Kto, kiedy i co zrobił?

W grudniu 2019 r. pracownik Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim opracował wniosek o dofinansowanie projektu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w którym zaplanowano działania zgodnie z harmonogramem wdrażania *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomagania placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020*. Umowę o dofinansowanie działań w ramach ww. projektu podpisano w listopadzie 2018 r. Powołano Zespół Zarządzający składający się z pracowników Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim oraz dyrektorów obydwu makowskich szkół realizujących projekt.

Zakończenie realizacji projektu przewidziano na 31 lipca 2020 r..

5. Jakie efekty osiągnięto?

Realizację projektu zaplanowano zgodnie z terminami zawartymi w strategii rozwoju makowskiej oświaty, tj. od 1 sierpnia 2018 r. do 31 lipca 2020 r., jednak z przyczyn niezależnych od Miasta jej rozpoczęcie przesunięto na styczeń 2019 r., co skróciło trwanie projektu z czterech do trzech semestrów. Pomimo początkowego opóźnienia w realizacji zajęć lekcyjnych rozplanowano je na pozostałe semestry tak, aby przeprowadzić zaplanowane pierwotnie 4800 godzin lekcyjnych z uczniami. Realizacja szczegółowych celów projektu, a tym samym celów zawartych w *Lokalnym planie strategicznym rozwoju oświaty oraz wspomagania placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020*, następuje poprzez realizację zadań, w tym:

- 352 uczniów bierze udział w zajęciach ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych – docelowo zrealizowanych będzie 4800 godzin dodatkowych zajęć dydaktycznych dla uczniów;
- nauczyciele podnoszą swoje umiejętności i kompetencje zawodowe w warsztatach i szkoleniach opracowanych specjalnie na ich potrzeby – 136 godzin dydaktycznych;
- realizowane są wyjazdy uczniów do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie oraz do Ogrodu Botanicznego PAN w Powsinie;
- szkoły wyposażono w nowoczesny sprzęt TIK oraz nowoczesne pomoce dydaktyczne, wykorzystywane zarówno podczas zajęć prowadzonych w ramach projektu, jak też podczas regularnych zajęć lekcyjnych z uczniami.

Należy również podkreślić, że ciekawa oferta edukacyjna w ramach projektu zaowocowała ogromnym zainteresowaniem uczniów i rodziców, co widoczne było podczas rekrutacji uczniów na wspomniane zajęcia. Pomimo zwiększenia liczby uczestników w projekcie (pierwotnie planowano udział 310 uczestników, w tym 155 chłopców i 155 dziewcząt, a liczba dzieci biorących udział w zajęciach wzrosła do 352, w tym 154 chłopców i 198 dziewcząt, co stanowi 30,66% społeczności uczniowskiej) nie wszyscy chętni mieli możliwość skorzystania z zaproponowanych zajęć w II semestrze roku szkolnego 2018/2019 i zostali wpisani na listy rezerwowych.

Odpowiadając na potrzeby rozwoju zawodowego kadry pedagogicznej ze szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Maków Mazowiecki, opracowano zakres tematyczny szkoleń i warsztatów wspierających doskonalenie zawodowe nauczycieli. Pod czujnym okiem profesjonalnych trenerów i coachów makowscy nauczyciele wzięli udział w następujących zajęciach:

- uczenie (się) oparte na współodpowiedzialności za proces i rezultaty;
- szkoła współpracy, czyli kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie postaw;
- trening kreatywności i innowacyjności – kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów;
- coaching wychowawczy;
- doskonalenie kompetencji interpersonalnych z uwzględnieniem wyzwań sytuacyjnych – praca z „trudnym uczniem, rodzicem, nauczycielem”;
- trening doskonalący kompetencje nauczycieli w obszarze korzystania z nowoczesnych technologii i aplikacji uatrakcyjniających prowadzenie zajęć;
- warsztaty empatii i współpracy w grupie dla nauczycieli, uczniów i rodziców.

Co ważne, jednym z najistotniejszych elementów każdego szkolenia był fakt, że po każdym spotkaniu z trenerami nauczyciele realizowali zadania wdrożeniowe pozwalające na wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności w pracy z dziećmi i młodzieżą. Dzięki temu prowadzone przez nich zajęcia były ciekawsze, bardziej atrakcyjne dla uczniów i motywujące ich do dalszej pracy. Co więcej, omawianie zrealizowanych zadań wdrożeniowych na następnych zajęciach dawało nauczycielom możliwość skonsultowania i podzielenia się swoimi refleksjami z trenerami prowadzącymi zajęcia oraz innymi uczestnikami szkolenia. Taka wymiana doświadczeń była istotnym elementem nie tylko rozwoju zawodowego uczestnika szkolenia, lecz także budowania relacji wśród nauczycieli. Stała się

początkiem wytworzenia dobrego nawyku dzielenia się swoją wiedzą, doświadczeniami i refleksjami z innymi członkami kadry pedagogicznej.

Kształcenie dzieci i młodzieży w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych ma na celu m.in. odpowiednie przygotowanie ich na wejście w dorosłe życie oraz zbudowanie podstaw do dalszej nauki, a w przyszłości do życia zawodowego. Ważne jest zatem, aby uczniowie wykorzystywali podczas zajęć w szkole nowoczesne technologie, a nauczyciele stosowali nowe, atrakcyjne metody i techniki pracy z uczniem. Możliwe jest to jedynie w dobrze wyposażonych placówkach. Dlatego też, aby wesprzeć rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, w ramach realizowanego projektu doposażono szkoły podstawowe prowadzone przez miasto Maków Mazowiecki w sprzęt TIK oraz nowoczesne pomoce dydaktyczne.

Nauczyciele z obydwu szkół otrzymali do wykorzystania na zajęciach m.in. tablice i monitory interaktywne, laptopy i tablety w ilości umożliwiającej pracę wszystkich uczniów w grupie, drukarki czy wizualizery. Oprócz sprzętu TIK pracownie przedmiotowe doposażone zostały w nowoczesne pomoce dydaktyczne. Zakupiono wyposażenie sal biologicznych (np. modele organów i DNA, mikroskopy, zestawy preparatów, programy multimedialne), geograficznych (mapy, globusy, plansze interaktywne, zestawy skał itp.), fizycznych (ławy optyczne, tor powietrzny, zestawy energii odnawialnej, fotowoltaika i in.), językowych (gry i zabawy językowe, programy multimedialne itp.) oraz edukacji wczesnoszkolnej (programy multimedialne, pomoce dydaktyczne do rozwijania wszystkich kompetencji kluczowych, w szczególności matematycznych i TIK), a dla Szkoły Podstawowej nr 2 pozyskano dodatkowo nowoczesne wyposażenie pracowni chemicznej, zgodne z wytycznymi MEN.

Tak wyposażone sale lekcyjne pozwalają uczestnikom projektu, a także uczniom podczas zajęć lekcyjnych, brać udział w atrakcyjnie prowadzonych zajęciach z wykorzystaniem doświadczeń, eksperymentów, pokazów na modelach czy przy użyciu nowoczesnego sprzętu TIK. Takie działanie przyczynia się do wysokiej efektywności pracy, podnoszenia poziomu wiedzy oraz rozwoju wszystkich kompetencji kluczowych uczniów.

6. Ile to kosztowało?

Wartość realizowanego projektu wynosi 792 962,50 zł, a otrzymane dofinansowanie stanowi 91,56% wartości projektu, tj. 726 002,50 zł. Różnicę 66 960,00 zł stanowi wkład własny niefinansowy w postaci użyczenia przez szkoły sal lekcyjnych na potrzeby projektu.

7. Dlaczego warto promować to rozwiązanie?

Waga problemu: ocena 5

Pozyskanie funduszy z UE na realizację projektu było nieocenionym zastrzykiem finansowym w procesie wdrażania *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomagania placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020*. Była to jedna z możliwości pozyskania dodatkowych funduszy, dzięki której wdrażanie ww. strategii pokazuje wszystkim interesariuszom makowskich szkół nowe podejście do lokalnej oświaty i jest początkiem zmiany sposobu myślenia społeczeństwa lokalnego o miejscowej oświacie. Ponadto warto podkreślić, że zajęcia organizowane są w sposób maksymalnie ukierunkowany na rozwój wszystkich kompetencji

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

kluczowych uczniów, nauczyciele natomiast doskonalią swoje umiejętności, biorą udział w kilkudniowych warsztatach oraz realizują zadania wdrożeniowe, wykorzystując nabyte umiejętności w pracy z dziećmi i młodzieżą. Pozyskanie środków unijnych umożliwiło sfinansowanie działań zaprojektowanych w innym projekcie.

Innowacyjność podejścia: ocena 4

Po raz pierwszy w Mieście Maków Mazowiecki opracowano wniosek o dofinansowanie w oparciu o potrzeby wynikające z *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomaganie placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020*, co umożliwiło wdrożenie ww. planu w życie.

Skuteczność rozwiązania: ocena 5

Wszystkie cele zawarte w *Lokalnym planie strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomaganie placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020* są realizowane w ramach projektu.

Replikowalność – kto może z niego skorzystać, ile JST: ocena 5

Z powyższego rozwiązania mogą skorzystać wszystkie JST w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych realizowanych w poszczególnych województwach.

8. Zalecenia dotyczące replikacji

Zaprezentowane powyższe rozwiązanie jest pierwszą częścią wprowadzania w życie nowego *Lokalnego planu strategicznego rozwoju oświaty oraz wspomaganie placówek oświatowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki na lata 2018–2020* i jest pierwszym krokiem do zmiany sposobu myślenia pracowników szkół, uczniów oraz społeczności lokalnej o nowoczesnej oświacie. Świadczy o tym chociażby ogromne zainteresowanie dzieci, młodzieży i rodziców realizowanym projektem oraz zaangażowanie nauczycieli zarówno w prowadzenie zajęć z uczniami, jak też w dążenie do własnego rozwoju zawodowego i nabycia nowych kompetencji kluczowych.

Wykorzystanie pozyskanych funduszy pokazało wszystkim interesariuszom makowskich szkół, że zmiany w lokalnej oświacie mogą prowadzić do efektywniejszej pracy zarówno uczniów, jak i nauczycieli, a nasze placówki nie muszą być miejscem, które możemy określić, parafrazując Kena Robinsona, jako „przedwczorajsze szkoły, w których wczorajsi nauczyciele uczą dzisiejszych uczniów rozwiązywania problemów jutra”.

Przy replikacji omówionego rozwiązania należy zwrócić uwagę na następujące zagrożenia:

- możliwy brak zainteresowania uczniów i rodziców udziałem w projekcie,
- możliwe trudności w realizacji zaplanowanych zajęć dydaktycznych (np. strajk nauczycieli),
- niechęć/brak motywacji nauczycieli do udziału w szkoleniach,
- możliwe trudności z zaangażowaniem personelu projektu.

II. Dane kontaktowe osoby, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania

1. Imię i nazwisko: dr Maria Gos
2. Funkcja: Inspektor ds. Oświaty w Urzędzie Miejskim w Makowie Mazowieckim
3. Adres: ul. Moniuszki 6, 06-200 Maków Mazowiecki
4. Telefon: 29 7142123
5. E-mail: malgorzata.gos@makowmazowiecki.pl

III. Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją

[Strona dotycząca realizacji projektu](#)